ÎNSEMNARI DE LA JILAVA de Corneliu Zelea Codreanu

Marti, 19 Aprilie.

E ora 9 seara. Condus de un capitan de jandarmi si de un plutonier, cobor scarile dela Consiliul de Razboiu.

Afara duba. De câte ori vad acest instrument, mi se înacreste sufletul.

Se deschide usa si urc. înauntru întuneric. Desprind umbrele a patru soldati, «încarcati armele», aud comanda plutonierului. Plecam. Trecem prin strazi luminate. La un moment dat îmi dau seama ca ma aflu pe podul dela Izvor, în dreptul casei D-lui General, unde, pâna acum câteva zile, fusese sediul nostru. Si va mai fi, cu ajutorul lui Dumnezeu.

O apucam la stânga si apoi dealungul, pe Cheiul Dâmbovitei. Ma duc la Vacaresti, îmi zic. Si trec strazile una dupa alta.

La un moment dat simt ca am iesit afara din Bucuresti. Nu mai aud sgomote de trasuri, masini si tramvae si nu mai vad lumini, prin crapaturile dela ferestruica.

Masina fuge pe sosea, în necunoscut.

într'un târziu este oprita de un cordon de sentinele. «Stai! Cine- i?» «Da-i drumul, ca-i politia.» Apoi de un altul, însfârsit oprim. Cobor la Jilava în fata cancelariei. Aici e un fort din linia de centura a Bucurestilor, facut pe vremea regelui Carol I, dupa razboiul dela 1877. Acum e închisoare militara.

Aici s'au chinuit Mota, Marin, Ciumeti, Dl. General si sute dintre ai nostri, la 1933-1934.

Intram în cancelarie. Peste câtva timp soseste maiorul comandant al închisorii si doi ofiteri din compania de garda.

Primesc instructiuni la telefon.

Capitanul si plutonierul de jandarmi pleaca, luându-si cu parere de rau ramas bun dela mine. Doua suflete alese, care fac exceptie în corpul acesta al jandarmilor.

Maiorul îmi cere cravata. Apoi banii, 1000 Lei, mi se face perchezitie prin buzunare. Oribil. Dar asa e regulamentul. Plec cu locotenentul Mastacan, încadrat de patru sentinele cu baioneta la arma.

Sunt obosit.

Intram în fort. Acolo patrundem pe niste ganguri întortochiate si lungi, pline de întuneric. Ma izbeste un miros rece si umed de muce-gaiu.

Sunt introdus apoi într'un fel de bolta, lunga de vreo 6 m. si lata de vreo 4 m.

Deoparte si de alta niste scânduri, asezate pe capre de lemn, formeaza doua paturi mari, comune. O fereastra cu gratii de fier da într'un perete al fortului, asezat la vreo 10 m. Deasupra acestei bolti sunt vreo patru metri de pamânt. Peretii exteriori au o grosime de 1,50 m. Jos asfalt.

Daca afara as vedea un om care numai o jumatate de ora ar dori sa doarmaîntr'o asemenea bolta, 1-as opri si i-asi spune: «Nu încerca, te nenorocesti.»

Plutonierul mi-aduce o rogojina si doua paturi groase. Le aseaza pe scânduri. Sub cap nimic.

Locotenentul vede ca este ceva lipsit de cea mai elementara omenie. Se simte jenat si se scuza ca asa e regimul. Ma întreaba daca n'am o basca pentru cap, ca o sa-mi fie frig. De unde sa am?

îmi spune câteva vorbe bune si pleaca, încuind usa cu lacat. De jos, de sus, din peretii grosi, de pretutindeni sageti reci de umezeala îmi strapung trupul. Pare ca acesti pereti straini, în care nu recunosti nimic de al tau si nu vezi pe nimeni dintre ai tai, dusmanosi, abia asteapta o viata de om, pe care s'o mistuie, trimitându-si miile de sageti, ca niste adevarate raze ale mortii, pe trupul bietului condamnat.

M'am culcat. O noapte lunga.

Sf. Pasti, 1938, 24 Aprilie.

îmi intra umezeala în oase.

Respir aerul de pivnita, îmi simt plamânul strapuns de ace, de gloante.

Ma întind pe patul de scânduri. Ma dor oasele. Stau câte cinci minute pe o parte, câte cinci minute pe cealalta.

Ma întorc pe stânga. Aud cum îmi bate inima. Sau picura picaturi de sânge din ea?

Se scurge viata din istovitul trup.

O, tara! Cum îti rasplatesti tu pe fiii tai!

Am adormit. Visez pe Mamaia si pe Elvira Gârneata. Elvira mi-a dat sa beau dintr'o cana mare cu apa. Mamaia mi-a spus: «Tare greu o ducem. M'am mutat aici.» (Era într'un sat la mahalaua Musului, dinspre Prut.)

Eu i-am spus: «Ma duc pâna sus pe deal, cu Nicoleta si Horodni-ceanu si, când ma voiu întoarce, o sa-ti las ceva bani, sa nu ai nicio grije.»

Am plecat. Era noapte. O luna plina, stralucitoare, lumina pamântul.

Mi-e teama sa nu i se întâmple ceva.

Ramasa iar singura. Un ginere mort în Spania, o fata ramasa cu doi copii orfani de tata. Eu în închisoare. Alti patru copii si ei în închisoare sau gata de a fi prinsi, în urma unuia dintre ei au ramas patru copii fara nicio bucata de pâine.

Tata-meu plecat de acasa la Bucuresti, pentru a-si lua pensia de sarbatori, nu se mai întoarce. E arestat si dus într'un loc necunoscut.

Nimeni nu stie de soarta lui.

Acasa de Paste, ne asteapta mama pe toti, sa facem sarbatorile cu ea. Sunt asa de putine bucuriile unei mame batrâne, arar numai adu-nându-si puii la un loc.

La noi, de Pasti, e pustiu. Nimeni din cei asteptati. Nu-i niciun suflet lânga mama. Strainii toti o ocolesc si de teama nu-i mai intra în casa.

Bate o inima stinghera si ne cauta pe toti prin închisori, alearga dupa fiecare prin celulele noastre sa ne gaseasca. Sa ne mângâie, sa ne sarute amantele trupuri.

Dar unde, când nimeni nu-ti spune nimic si nu primesti nicio veste.

O, mama, care plângi singura în coltul tau de acasa si pe care nimeni nu te vede, sa stii ca si noi plângem pentru tine, în aceasta zi de Pasti, fiecare prin celulele noastre

*

Ieri, Sâmbata, am rugat sa mi se trimita un barbier, ca sa-mi rada barba, crescuta zburlit de o saptamâna, pe obrazul înghetat. A venit frizerul închisorii, un biet tigan condamnat. M'a ras si m'am spalat pe ochi pentru prima oara în aceasta saptamâna.

Astept învierea Domnului.

Sa cer o lumânare plutonierului. Aici n'are de unde sa cumpere, dar poate va fi având vreuna în plus acasa la el.

Cei doi ofiteri, locotenentul Mastacan si lt... au venit si ei sa-si faca serviciul înainte de închidere. Mai ales ca în camera unde sunt adus de ieri nu arde becul.

Ce nenorocire! îmi trece prin minte ca e un semn rau. Pentru prima oara în viata voiu face învierea fara lumina. Pe întuneric. Singur.

Dar ofiterii si plutonierul... dupa mai multe încercari au aprins lumina.

Mi-au adus si o mica lumânarica de ceara, pe care mi-au dat-o cu deosebita bunavointa.

Ei, în putinele minute de vizita reglementara, de doua sau trei ori pe zi, nu vorbesc cu mine. Nici ei n'au ce sa-mi spuie, nici eu nu-i întreb nimic. Singurele lor cuvinte sunt: «Aveti nevoie de ceva?» La care eu raspund întotdeauna: «Nu.»

Dar simt în ochii lor ca ei înteleg toata tragedia mea sufleteasca, îsi dau seama de importanta culpei mele si de raspunderea conducerii unei miscari de peste un milion de suflete, în care se joaca soarta unei natiuni, ca si de durerile care-mi strapung inima pentru cei de acasa si pentru fiecare din sutele si chiar miile de legionari, care în clipa aceasta primesc aceleasi aspre chinuri.

înteleg si situatia de umilinta în care sunt aruncat. Caci, privatiunea de libertate e una, iar ceeace e cu mine aici e umilire, e degradare pâna la maximum a fiintei umane.

Ceeace nu înteleg sunt poate uneltirile si toate diavolestile planuri care se pun la cale pentru nimicirea mea si a Miscarii mele.

Se cauta cu orice pret ceva, pentru a se smulge o condamnare mare. Ori redeschiderea, în vreo forma a procesului Duca, ori amestecul meu în procesul Stelescu, ori declararea drept anarhica si terorista a Miscarii de pâna acum si încercarea de condamnare pe aceasta tema. O condamnare se obtine usor prin ordin.

Totusi opinia publica va putea discerne în constiinta ei nevinovatia noastra

Si jertfa noastra va creste pâna la cer, iar Dumnezeu, supremul Judecator, ne va auzi si pe noi.

Mi-e sufletul încarcat de nedreptati.

*

M'am întins din nou pe patul acesta de scânduri. Astept ora 11 noaptea, când lumea începe sa plece la biserici. Ma învelesc cu paltonul. Nu pot sa stau pe spate, caci ma doare, dar nu stiu ce, nu pot deslusi: sira spinarii sau rinichii?

Prin crapaturile scândurii, prin rogojina si patura, vine un curent rece de pe cimentul de jos, care trece si prin haine si se opreste prin coastele slabite.

Ma întorc pe dreapta si îmi strâng genunchii la gura. Ma dor soldurile, îmi face impresia ca a copt, ca e puroiu.

Nu pot sta pe o parte decât cinci minute. Pe cealalta ma doare la fel.

Ma gândesc la fata mamei (Catalina), cum doarme ea cu degetelele în gura si viseaza la Mos Craciun, care-i aduce jucarii.

De sarbatorile Craciunului dormeam în pat cu ea. Deodata o aud racnind prin somn. O trezesc: «Ce-i mama, ce s'a întâmplat?» «Mos Craciun a cazut depe casa cu un sac de jucarii.» Un înger nevinovat care nu stie de toate durerile noastre, împlineste abia 4 ani.

*

O fi 11. Ma scol, ma spal, ma îmbrac cu paltonul. Ma asez pe marginea patului si ma uit la pustietatea din jurul meu.

Sunt singur.

Mi-aduc aminte: am mai sarbatorit de doua ori Pastile în inchi-soare. în 1925 la Focsani si 1929 la Galata.

Niciodata însa nu am fost asa de trist, cu atâta durere în mine si coplesit de atâtea gânduri.

Iau carticica de rugaciuni si încep a citi. Ma rog lui Dumnezeu pentru toti. Pentru sotia mea, atât de împovarata si îndurerata, pentru mama mea, pe care iar vor fi calcat-o si bruscat-o comisarii din Husi, pentru tatal meu, care cine stie prin ce celula zace, în aceasta noapte, pentru fratii mei deasemenea.

Apoi pentru ostasii legionari, batrâni sau tineri, acesti eroi si martiri ai credintei legionare, ridicati dela casele lor si dusi cine stie prin ce închisori.

Câta jale si câte lacrimi n'or fi acum în sute de familii românesti.

Ma rog apoi pentru toti cei morti. Bunici si rude, cum si prieteni care m'au iubit si ajutat în viata.

îi vad pe rând pe toti. Iata pe domnul Hristache... si la urma îmi apare Ciumeti, cu grupul de legionari martiri cazuti pe vremea lui.

în fruntea lor, mare, îi vad chipul ca într'un tablou... batrân, batrân de o jumatate de mie de ani, cu plete lungi si cu coroana pe cap: Stefan, Domnul Moldovei.

Ma rog pentru el. El mi-a ajutat în atâtea si atâtea lupte.

Iata-1 si pe Generalul nostru, eroul acesta legendar, cu seria lui de martiri legionari, cu cei cazuti în ultimele lupte.

Iata lânga General, în camase verde si încins, pe Marin, eroul de pe câmpiile spaniole.

Mota, frate drag Mota, mi se rupe inima când te privesc. Am pornit amândoi, eram aproape copii, acum 15 ani în aceasta lupta. Te vad ager si netemator, înfruntând adversitatile. Sfredelind cu ochii de otel inima dusmanilor.

Te vad mai târziu coplesit de greutati si saracie, într'o Tara în care pentru Ion Mota nu se gasea pâine. Pentru aceasta sarmana de pâine în România nu era deajuns numai capul tau mare, îti mai trebuia si o inima de tradator.

Te vad muncind cu disperare. Te vad obtinând succese stralucitoare la examene, în presa, la bara, la catedra.

Te vad târît în închisoare. Umilit si plin de amaraciune, îti vad umerii încovoiati si sufletul îndoliat de atâtea atacuri miselesti. Te vad tremurând si plângând pentru mine.

Te vad plecând la moarte. Sa faci acestui Neam dovada suprema. Sa ne eliberezi pe noi prin moartea ta. Sa ne deschizi cu pieptul tau sfârtecat, cu picioarele tale rupte, drumul biruintei unei generatii.

Si uita-te acum la noi, draga Mota. Eu stau aruncat ca un câine aici... pe aceste scânduri. Ma dor oasele si îmi tremura genunchii de frig.

Ai nostri toti, toata floarea acestei Românii, zace culcata cine stie prin ce temniti.

Doamne, ma rog în noaptea aceasta de înviere, primeste-mi jertfa.

Ia-mi viata. Caci Tie, o Tara! nu-ti trebuesc puterile noastre, Tu-vrei moartea noastra.

O fi trecut de 12. Poate si de 1.

N'am mai auzit clopotele sunând învierea.

Aprind lumânarea si zic: «Christos a înviat!»

Lumea prin sate si orase se întoarce acasa cu lumânarile aprinse. Ai nostri toti, familiile noastre, plâng în noaptea aceasta.

*

Am desfacut o cutie de sardele si am mâncat una din ele. De Luni seara n'am mâncat nimic. Am baut o jumatate cana de apa. Ghemuit deasupra rogojinei, adorm...

Miecuri, 27 Aprilie.

Au trecut si cele trei zile de Pasti.

La mine n'a venit nimeni dintre cunoscuti, desigur n'au capatat permisiunea de a ma vizita, sau poate vor fi fiind si ei arestati pe undeva.

Greu trece timpul când esti singur, în aceasta bolta nu intra om decât de trei ori pe zi, câte un minut: dimineata la deschidere, la ora 12, când îmi aduce mâncarea dela cazan, si seara.

Soarele nu patrunde înauntru decât câteva minute la ora 5 dupa masa, si atunci numai printr'un colt al ferestrei.

Timpul mi-1 petrec stând ghemuit pe marginea patului si scriind din când în când, pe hârtie de împachetat, aceste rânduri.

Aici nu exista nici masa nici scaun. Un vârf de creionas, ratacit prin buzunare, e pe sfârsite. Abia îl pot tine între degete. Restul de timp stau întins sub patura.

Dar umezeala aceasta trece si prin patura si prin haine. De o

saptamâna de când stau aici nu m'am desbracat niciodata si n'am fost scos afara la soare, macar o jumatate de ora, sa ma încalzesc.

Ieri a fost maiorul Dr. Holban. Un om admirabil. Acelasi care i-a avut în grije pe ai nostri la 1933. îi cunoaste pe toti.

Desi nu voiesc sa ma plâng nimanui si nici sa fac vreo cerere, i-am spus ca simt dureri jos, la sira spinarii si în umeri. Mi-a spus râzând prieteneste: «Aceasta se cheama închisorita si nu se trateaza cu nimic.»

Asta noapte l-am visat pe Mota, care mi-a spus: «Mi-au dat drumul, le-a fost si lor rusine. Acum plec la

Craiova.» A iesit, s'a suit într'un taxi si a plecat.

Apoi l-am visat pe dl. General. Era îmbracat cu camasa verde, cu care plecase în Spania. Venise la mine cu tata-meu, Colonelul Zavoianu si Gârneata. Râdea cu hohote ca ma gasise dezbracat.

Ma gândesc mereu unde or fi ceilalti? Or fi dat familiile lor de ei? Or fi împrastiati pe la diferitele închisori din tara? Sau concentrati într'un lagar? Pe cine întrebi, nimeni nu-ti da informatie.

în ziare nici macar nu s'a publicat arestarea lor. Nimic. Atâta doar se stie ca în noaptea în care m'au ridicat pe mine i-au ridicat si pe ei de-la casele lor, i-au dus la Liceul Mihai Viteazul, unde au fost tinuti o zi. Apoi urcati în automobile si dusi în directie necunoscuta. Printre ei se afla: talal meu, Colonel Zavoianu, Polihroniade, Simulescu, Vasile Cristescu, Radu Budisteanu, Vergatti, Alexandru Cantacuzino, Cotiga si patru preoti: parintele prof. univ. Cristescu, parintele prof. Duminica lonescu, parintele Georgescu-Edineti si parintele Andrei Mihailescu, care n'are alta vina decât aceea ca e parohul bisericii de care apartine sediul nostru. El nu e înrolat în Miscarea legionara, dupa cum nu-i nici parintele Georgescu-Edineti decât parohul bisericii studentesti.

Banuiesc ca numarul lor, al celor luati din Bucuresti, trece de 100, profesori, avocati, doctori, ingineri: floarea intelectualitatii românesti.

Nimeni dintre ei nu are nicio vina. Sunt ridicati fara mandate de arestare, în afara de lege, pe deasupra legii, în contra oricaror principii de omenie.

*

Atât de mult au fost calcate bietele case de legionari,încât pentru a restabili dreptatea în viitoarea Românie legionara, numele de legionar trebuie sa devina sacru. Nicio forta publica sa nu-i poata patrunde în casa.

în caz de delict, numai seful sau ierarhic va putea sa patrunda în casa sau sa dispuna arestarea lui.

Este un drept indiscutabil la reparatie, pe care-l merita purtatorii acestui nume atât de hulit, încalcat si nedreptatit astazi.

Vineri, 29 Aprilie.

O! Doamne, ca lunga-i ziua.

Duminica, l Mai.

Ieri, prima data am fost scos afara din pivnita aceasta. Mi se împleticeau picioarele.

între patru soldati, cu baionetele la arma, am fost dus pâna sus la cancelarie. Acolo ma astepta capitanul procuror Atanasiu.

M'a apucat groaza. Caci nu mai am nicio încredere în justitie.

Justitia care judeca dupa «ordin» si nu dupa constiinta, nu exista.

Mi-a luat un interogatoriu lung. Dela 6 seara pâna la 2 noaptea.

Alaturi se auzeau dintr'o camera glasuri de copii si viata de familie.

îmi facea impresia ca eu nu o sa mai apuc niciodata aceste zile. Si glasurile acelea de copii îmi aduceau aminte de Catalina, «fata ma-mii». Pareau ca erau un fel de adio pe care lumea îl trimitea unuia, care nu se va mai întoarce în ea.

Si capitanul ma întreba mereu, întrebarile sale se refereau la urmatoarele puncte:

Partidul «Totul Pentru Tara» e fosta garda de fier dizolvata? Juramintele legionarilor. Semnificatia cuvântului «Capitan». Judecatorul legionar nu se suprapune judecatorului Statului?

Ordinele secrete ale Ministerului, cu campania electorala sau cu masurile contra organizatiei mele.

Ce scop avea corpul fostilor militari? Corpul Mota-Marin?

Apologia crimei, prin distinctiunea cu grad si crucea alba a baietilor închisi.

Asociatia secreta. Asociatia «Prietenii legionarilor». Si pe aceasta linie cazul Duca. Daca nu cumva am dat eu ordin pentru «asasinarea lui». Deci, o tendinta de redeschidere a acestui proces, din care eu am iesit achitat cu unanimitate, ca cea mai buna dovada a nevinovatiei noastre, a mea, a domnului General si a celorlalti camarazi.

Senatul Legiunii, regulamentul facut de Dl. General, care ar da organizatiei un caracter para-militar.

Dar aici nu e vorba de nici un proces în care sa te judece omeneste, ci de o prigoana lipsita de dreptate, de legalitate si de omenie: în care numai Dumnezeu mai poate interveni cu puterile lui.

La 2 noaptea ma întorc, între aceleasi baionete, la locul de odihna.

Si o sa-mi fie dor de «fata mamii». Pe drum, la întoarcere, iar ma gândeam ca nu voiu mai iesi de aici. M'a cuprins un dor de fetita. Si mergând printre sentinele, îngânam mereu: «si o sa-mi fie dor de "fata mamii". Si o sa-mi fie dor de «fata mamii».

Mi se strânge inima de durere.

Astazi, Luni 2 Mai, a venit din nou. Si interogarea s'a terminat.

Joi, 5 Mai.

Sunt tot aici, în aceasta trista celula.

Stau singur, ceas dupa ceas, si zi dupa zi.

Nu vad chip de om, decât atunci când mi se aduce mâncarea.

De acasa nu a mai venit nimeni, caci nu s'a mai permis.

Am auzit ca într'o alta lature, mai rau decât mine, sta bietul Horia, fratele meu. Mâine are procesul. Dumnezeu sa-i ajute. Ma rog pentru el. Nu face parte din Miscarea noastra si nici nu stiu din ce motive este arestat.

Pe la 4, a venit plutonierul cu încarcerarea si m'a trecut în scriptele închisorii, în calitate de condamnat la 6 luni, anuntându-ma ca ma eliberez la 15 Octombrie.

Ce bine ar fi, daca n'ar fi uneltirile care mi se pun la cale acum, dar cred ca Dumnezeu le va împrastia, cu lumina lui biruitoare.

*

Tot astazi, Joi 5 Mai, am avut prima bucurie, sau a doua, caci prima a fost când mi s'a adus geamantanul în primele zile.

Mi-a adus de acasa un pachetel de sunca, peste prajit, doua saculete cu brânza «Lica» si doua pâini albe, proaspete.

Deasemeni caciula, o bondita cu mâneci, doua perechi ciorapi de lâna si niste papuci de casa. M'am bucurat: un semn dela ai mei.

N'am putut sa-i vad, dar semnul îmi încalzeste inima. Cojocul ma va scapa si de frig.

Pâna acum, de 15 zile, cred ca n'am mâncat mai mult decât o pâine în tot acest timp. Am dormit îmbracat. N'am fost scos afara nici macar 5 minute pe zi. M'au umplut purecii si paduchii si ma pisca toata noaptea.

Duminica, 8 Mai.

Ieri seara a venit magistratul instructor, Maior Dan Pascu si mi-a adus la cunostinta ca am fost trimis în judecata pentru «tradare». Am ramas un moment uluit. Apoi mi-a explicat ca este vorba de detinerea si publicarea de acte secrete, care intereseaza Siguranta Statului si care se încadreaza în articolul 191 CP sub titlul «Tradare».

Mi-a luat un interogatoriu asupra celor sase ordine, date de prefecti sau comandanti de legiune de jandarmi catre subalterni, toate re-ferindu-se la sicane politice — electorale — îndreptate împotriva organizatiei mele. Niciun ordin din acestea nu intereseaza Siguranta Statului român.

Unul din ordine este al prefectului de Prahova, adresat directorilor de fabrici, jidani de pe Valea Prahovei, cerându-li-se sa dea afara pe muncitorii legionari. Altul al generalului Bengliu, interesând corpul de jandarmi, pe care mi I-a adus cineva din cercurile national-tara-niste dela Corsq sau Athenee Palace.

M'am întors din nou în celula mea, cu inima strapunsa de sageti. *°' Eu, seful Miscarii nationaliste-legionare, sa fiu judecat pentru tradare.

N'am mai mâncat nimic. Am adormit târziu de tot, pe patul meu de scânduri si m'am zvârcolit toata noaptea. Dimineata m'am trezit strigând în somn: «Auzi, draga Mota, voiu fi judecat pentru tradare!»

*

Doamne, Doamne, lunga e ziua.

Ceasuri întregi si zile întregi nu schimb o vorba cu nimeni.

Ce-or fi facând sotia mea si fata? Am auzit ca sunt închise si retinute la Casa Verde. Nu pot sa-mi imaginez dece. Poate ca sa nu vina la mine.

Dar bietul tatal meu în ce lagar o fi? Va fi ajuns cineva pâna la el sa-i duca ceva de ale mâncarii, de învelit? Nu stiu nimic.

Dar biata mama, cum o fi ducând si aceasta noua povara? Caci casa noastra linistita, ascunsa sub caisii înfloriti, dela 1922 încoace e numai câmp de perchezitii în miez de noapte si de jale. Sa alergi de atâtea ori, din odaie în odaie si sa nu vezi pe nimeni din ai tai, sa nu stii de soarta lor, sa-ti spuna inima de mama ca ei se afla în cele mai grele su-ferinti, sa-ti fie viata numai un plâns si un oftat.

O vad cum îsi pune amândoua mâinile pe fata si plânge. Si simt cum i se frânge inima.

Doamne, Doamne, atâtea dureri în casa noastra. De atâtia ani.

Luni, 9 Mai.

Astazi a venit din nou maiorul Dan Pascu. Iar am fost dus între baionete, pâna sus la cancelarie.

Când am iesit afara si am dat de soare, de aer si de caldura, am simtit o mângâiere. Parea ca, printre baionetele care ma duceau, ma binecuvânta cerul.

Maiorul mi-a spus ca instructia s'a terminat. Sa-mi aleg aparatorii. Cine sa ma apere? Când toti avocatii nostri sunt arestati, stiu eu cine va primi sa ma apere? A ramas sa ma gândesc pâna Joi. Mi-a spus ca s'a publicat în ziare rechizitoriul capitanului Atanasiu. Ce vor fi spus baietii, toti ai mei, când vor fi citit? Cum trebuie sa fi plâns mama si biata sotia mea! Trimis în judecata pentru tradare...

M'am întors înapoi, în aceasta bolta plina de raceala si stau pe gânduri. N'am cu cine sa ma sfatuiesc.

Nenorocitele de ordine jandarmeresti si politienesti cu caracter politic, ating ele ideia Sigurantei Statului? Se încadreaza în acele articole grozave 190,191 CP, care pedepsesc dela 5-25 ani munca silnica? Stau si ma framânt singur.

Am sa cer o hârtie, am sa fac o cerere comandantului închisorii spre a permite sotiei mele sa vina pentru a-mi putea pregati apararea. Dar cum sa vina, daca e sechestrata acasa? S'o fi zbatând si ea. S'o fi framântând singura cu biata «fata mamii». De nicaeri nicio speranta. Un singur sprijin: Dumnezeu si Maica Domnului.

Marti, 10 Mai.

De când stau aici, în situatia aceasta grea, n'am suparat pe nimeni, cu niciun fel de cerere. Astazi am înaintat urmatoarea cerere domnului comandant al închisorii:

Domnule Comandant,

«Subsemnatul Corneliu Zelea Codreanu, în calitate de detinut, va rog respectuos sa binevoiti a înainta cererea mea autoritatilor militare în drept, spre a fi rezolvata.

Terminându-se instructia si deschizându-mi-se actiune publica pe baza art. 191 CP, cer sa se permita sotiei mele a ma vizita, fiindu-mi urgent necesar, pentru pregatirea procesului meu, angajarea avocatilor etc., proces ce urmeaza a se judeca dupa procedura rapida.

Actiunea deschisa în contra mea comporta discutiuni doctrinare si cercetari de jurisprudenta, care nu se pot face într'un timp scurt.

Deaceea cer, pentru necesitatile apararii mele, sa permiteti ur-

gent sotiei mele sa vina la mine.

Tot deodata va rog a permite sa se expedieze alaturata telegrama adresata sotiei mele.

Primiti va rog, asigurarea respectului meu. »

Marti, 10 Mai 1938

Corneliu Zelea Codreanu

Vineri, 13 Mai.

Ieri a fost din nou maiorul Dan Pascu. Trebuia facuta ultima formalitate pentru terminarea instructiei.

Dar, spre surprinderea mea mi s'a deschis actiune publica pentru doua delicte:

I. Ca am înarmat pe cetatenii tarii, cautând sa provoc razboiu ci
vil.

II. Ca m'am pus în legatura cu un Stat strain, pentru a provoca re
volutia sociala în România.

Bineînteles, ca nici una din aceste acuzatii nu contine nici cel mai mic adevar.

Ce grozav e sa te zbati sub acuzatii nedrepte!

Dumnezeu le vede pe toate.

E vorba ca Luni sa se faca ultima formalitate a instructiei si sa mi se fixeze un termen.

Astept acum Duminica. Poate o veni cineva din ai mei la mine.

Am auzit ca fratele meu Horia a fost condamnat la o luna închisoare si e tinut tot la secret, într'o situatie cu mult mai rea decât a mea. Ca e foarte slabit. Mi se rupe inima de durere pentru el. Ma rog lui Dumnezeu sa-i ajute si lui.

Aseara am avut un musafir. Când a venit sa-mi aduca mâncarea, s'a strecurat printre picioarele plutonierului un câine. Dupa ce m'a închis la loc, el a iesit de sub pat.

A mâncat cu mine. I-am dat din ce am avut si s'a saturat.

Am mai vorbit cu el si s'a culcat jos pe ciment. M'am întins si eu pe rogojina mea. I-am facut semn sa se urce sus. S'a urcat si s'a culcat lânga mine, dupa ce m'a lins pe mâna. O fi vr'un semn de noroc pentru mine.

A stat cuminte. Simteam alaturi rasuflarea unei fiinte.

Pe la miezul noptii a voit sa iasa afara. L-am ridicat la geam si printre gratii a plecat.

Duminica, 15 Mai.

A trecut si Duminica si la mine tot n'a venit nimeni.

La prânz mi-a adus de acasa niste bors cald de pasare într'un termos, friptura si pâine alba. Mi le-or fi adus biata mama si sotia mea. Ce-or fi pe sufletul si pe capul lor.

Am gustat câteva linguri din borsul cald, dar slabiciunea trupului si durerile din suflet nu-mi permit sa manânc. Asa ca se usuca ceas cu ceas carnea pe mine. Creste însa în inima mea credinta în Dumnezeu. Ma rog în fiecare zi Maicii Domnului si Sf. Anton de Padova, prin ale caror minuni am scapat la 1934.

în aceste vremuri de urgie sunt singura mea mângâiere.

Luni, 16 Mai.

Astazi dimineata a venit maiorul Dan Pascu si însfârsit s'a terminat calvarul acestei instructii.

în fiecare clipa ma astept ca cine stie ce acte false sa mi se mai introduca si ce acuzari sa mi se mai arunce pe umerii mei slabiti.

Mi-a spus ca zilele acestea vor da voie mamei si sotiei mele sa vina, pentru a-mi putea pregati apararea.

Ma gândesc: oare ce vor zice când ma vor vedea asa de slab? Cum vor plânge?

Si vor întelege chinurile fizice si mai ales morale la care am fost supus?

Apoi m'au lasat sa stau o ora pe afara. E asa de cald afara... M'am plimbat câteva minute, dar soarele mi-a muiat toate madularele si n'am mai putut sa stau în picioare.

M'am asezat pe o rogojina si mi-am facut rugaciunea, dupa care m'am întins si am stat asa pâna când ora a

trecut.

Acum sunt din nou înauntru. Ce frig e aici si câta umezeala.

Tare ma simt slabit.

Acum e seara. Mult îmi mai pare de azi dimineata.

N'am cu cine sa schimb o vorba.

O vrabioara si-a facut cuibul în pervazul ferestrei. Vine si ea sa se culce, îi dau totdeauna faramituri.

Astept sa vina cu mâncarea. Dar nici cu ei nu pot vorbi.

Vin totdeauna locotenentul de serviciu si plutonierul. N'au voie sa vorbeasca cu mine. Dar se poarta atât ei, cât si comandantul închisorii, cu o delicatete care pentru mine este o mângâiere. Ostasul, saracul, aceasta faptura superioara, care-si face datoria corect, executând cu strictete ordinele primite, dar în ochii caruia nu vezi nicio pornire si nicio rautate. Eleganta sufleteasca. Scoala armatei române.

Ce frumoasa e!

Marti, 17 Mai.

Azi, pe la ora 10, a intrat locotenentul si mi-a spus: «Mergem sus, ti-a venit familia.»

M'am încaltat repede si am plecat, de data aceasta numai între doua sentinele, cautând sa-mi întaresc mai bine picioarele slabite si gândindu-ma cum sa fac ca sa apar mai tare.

Când am ajuns sus, mi-a iesit în prag «fata mamii». Am luat-o în brate si am sarutat-o pe fata si pe ochi, strângând-o lânga inima mea.

înauntru era mama si cu sotia mea. M'au îmbratisat amândoua si au început sa plânga. Mama, saraca, avea mâinile reci.

15 minute au trecut ca o secunda. Le-am întrebat de tatal meu.

E închis în lagarul dela Miercurea Ciucului. N'a putut sa-l vada nimeni.

Ceilalti frati sunt liberi, afara de Horia, condamnat la o luna închisoare.

Au trecut cele 15 minute.

Nici nu stiu ce am vorbit. Mi-a aratat Lizeta Gheorghiu lista de martori si avocati. Mi-au spus ca mâine ma vor duce la Consiliu. M'am despartit cu inima sfâsiata. Ma doare durerea lor.

Vineri, 27 Mai.

Acum o saptamâna, dimineata la ora 4, am fost sculat si dus la Consiliul de Razboiu, în vederea studierii dosarelor si a procesului. Acolo am stat mai omeneste, într'o camera cu pat.

Am luat contact cu avocatii în fiecare zi.

Vineri, Sâmbata si Duminica a trebuit sa cercetam 20 de dosare; ceva nemaipomenit.

În trei zile sa-ti poti cauta contraprobe: carti, ziare, dezbateri parlamentare, foi straine. Sa-ti aduni material de al tau, ordine, circulari, acte împrastiate, cine stie pe unde. Si aceasta cu atât mai greu cu cât ai tai, toti care au

lucrat cu tine sunt arestati sau trimisi în lagare, sau ascunsi ca sa nu fie prinsi. Au alergat saracii baieti, tinerii avocati legionari, ca albinele în aceste trei zile.

Avocatii mari au refuzat toti sa ma apere, Radu Rosetti, Vasiliu-Cluj, Paul Iliescu, Mora, pâna si Nelu lonescu, Petrache Pogonat, Ionel Teodoreanu, de teama ca sa nu fie dusi în lagare. Teama si lasitate.

Deaceea toata admiratia mea pentru avocatii: Hentescu, Rado-vici, Paul lacobescu, Lizeta Gheorghiu, Caracas, Horia Cosmovici, Zamfirescu, Colfescu-Cluj... si pentru tot acest tineret eroic, care nu s'a plecat în fata niciunei amenintari, care a riscat, care a înfruntat furtuna.

Luni dimeneata s'a deschis prima sedinta. Tribunalul militar era compus din Presedintele Sectiei I, Colonel Dumitru si patru ofiteri de front.

S'a citit apelul martorilor; lipseau toti cei din lagare, adica oamenii cu care am lucrat eu, martorii de fapt. S'a cerut amânarea si aducerea acestor martori.

Tribunalul a respins cererea apararii. S'a citit ordonanta definitiva.

Plina de patima, de rautate si neadevaruri. Afirmatiuni gratuite, nedovedite cu nimic, lipsite de buna credinta, de corectitudine si sentimentul onoarei.

Dupa masa, dela ora 5 pâna la ora 12 noaptea, am vorbit eu, timp de 7 ore încontinuu, spulberând una dupa alta toate acuzatiile ce mi se aduceau.

A doua zi a aparut în Universul, cuvânt cu cuvânt, tot ce am spus, în afara de sedinta secreta si de chestiunea cu depozitele de arme, pe care, de rusine, cenzura le-a oprit.

Marti, mi s'au pus întrebari de catre Procuror, la care am raspuns punct cu punct, în rezumat, am fost dat în judecata pentru tradare, articolul 190,191, detinere si publicare de acte secrete, interesând Siguranta Statului, bazându-se pe 6 ordine politienesti si jandarmeresti de natura electorala; pentru art. 209, legaturi cu o putere straina, pentru a primi instructiuni si ajutoare, în scopul de a declansa revolutia sociala în România (bazându-se pe o scrisoare falsa, care nu-mi apartinea, pe care nu o vazusem niciodata în viata), pentru art. 210, înarmarea populatiei, pentru declararea razboiului civil, bazându-se pe nimic.

în ultimul moment, adica cu 10 minute înainte de a se da cuvântul Procurorului, printr'o adevarata minune dumnezeeasca, se descopera autorul scrisorii, pentru care eram acuzat eu. Un avocat, Mari-nescu din Râmnicul Vâlcea, citind scrisoarea, vede ca este strabatuta de doua idei: 1. Ideea de «economie automata» si «îmbogatire mutuala», cuvinte, definitii si gânduri care nu mi-au apartinut niciodata; 2. Ideea unei «aliante economice».

Îsi reaminteste ca a citit undeva aceste lucruri. Pleaca la Râmni-cul Vâlcea si, în adevar, gaseste cartea, data de autor cu dedicatie scrisa de mâna sa. Pe coperta se gasesc în subtitlu cuvintele: «Economie automata», iar înauntru, în mai multe pagini, explica acest nou sistem economic.

Catre sfârsitul cartii, în vreo 20 de pagini, pledeaza pentru cealalta ideie: «alianta economica», un credit international, un «oficiu international», etc. si, ca ultim noroc al nostru, scrisul de mâna, dedicatia, este acelasi scris, exact ca în scrisoarea de care sunt acuzat eu.

Avocatii freamata cu totii în fata acestei minuni si cer Presedintelui sa fie chemat autorul ca martor, dl. Radulescu-Thanir.

Presedintele respinge cererea.

O parte din avocati se duc la acest domn. El recunoaste ca a scris

o asemenea scrisoare. Vine pâna la poarta Tribunalului, dar este oprit de a intra. Ridic din nou chestiunea: Domnule Presedinte si Onorat Tribunal, s'a descoperit definitiv autorul scrisorii pentru care sunt acuzat eu. E domnul Radulescu Thanir, colaborator la Neamul Românesc; nu-i cunosc personal. Nu stiu misterul prin care aceasta scrisoare a ajuns la mine. El recunoaste ca e a lui, ca a scris-o el. Chemati-

1 sa dea explicatii. Luati masurile pe care le credeti de cuviinta.»

Presedintele respinge cererea.

în sfârsit pledeaza cei 7 avocati ai mei. Impecabil. E Joi noaptea, ora 12, când Tribunalul se retrage în deliberare.

Pe mine ma duc în camera si dupa vreo jumatate de ora ma suie în duba si ma duc la Jilava.

Sunt linistit si cu constiinta împacata. Stiu ca nu sunt vinovat cu nimic.

Niciuna din acuzatiile care mi se aduceau n'a ramas în picioare, lata-ma din nou în celula mea. Ma culc.

Pe la 4 sunt sculat în zgomotul unor pasi si de zavoarele care se trag. Ma scol în picioare. Intra procurorul Maior Radu lonescu, grefierul Tudor, comandantul închisorii si ceilalti ofiteri de garda.

Grefierul citeste: «Tribunalul Militar a raspuns afirmativ la toate întrebarile. Sunteti condamnat la 10 ani munca silnica.»

Mai ramâne câteva minute si se uita la mine. Maiorul face ochii mari si da din umeri. Pleaca toti.

În fata marei nedreptati care ma loveste, sunt linistit, cu constiinta împacata.

Deschid la întâmplare carticica de rugaciuni a Sf. Anton. Se deschide la pag. 119. Citesc: «Fa ca sa primesc cu liniste orice trimite Dumnezeu, pricepând ca este vointa Lui.»

Duminica, 29 Mai.

Mi-e dor de Carmen Sylva. De malul marii. Anul trecut, pe vremea aceasta, eram acolo si pregateam cu Totu, deschiderea comertului legionar.

Acum se aduna din nou negustorii si viata începe, în tabara noastra vor creste balariile si spinii si vor acoperi munca noastra.

Unde anii trecuti era numai freamat si viata, de sanatate, de bucu-rie, acum se întinde pustiul. Si totusi cred ca imensa lume care vine acolo în fiecare vacanta, îsi va aduce aminte de mine.

Când m'am întors dela proces, a doua zi, în cuibul vrabiei dela geam s'au nascut puisori. Vrabioara alearga toata ziua si le aduce de mâncare. Ma uit la ea. Totdeauna vine cu ciocul plin. E atâta ciripit în micul lor camin si atâta fericire...

Note dela proces.

Tot timpul am fost tinut într'o paza extrem de serioasa si cu totul neobisnuita. La usa au stat permanent doi jandarmi în post, iar în camera cu mine un plutonier. Deasemenea un plutonier a stat tot timpul în preajma mea.

Discutiile cu aparatorii, pregatirea apararii, care totdeauna e secreta, le-am facut în fata lor si a doi agenti de politie.

Avocatii, ca sa poata patrunde la mine, treceau, începând dela poarta, prin patru cordoane, facându-li-se perchezitie corporala. Salile pline de agenti, care spionau pe aparatori, pe martori si pe ofiteri.

Nu puteau vorbi doi oameni, ca imediat sosea lânga ei un al treilea: agentul, spionul... O atmosfera încarcata, înabusitoare, plutea între zidurile Consiliului si în afara lui.

Fiecare avocat sau martor se astepta din moment în moment sa fie ridicat, arestat, dus în lagar.

Au fost ridicati de pe banca apararii avocati care, în acel moment, erau asimilati magistratilor.

Avocatii: Colonel Radulescu si Vlasto.

Au mai fost arestati: Corneliu Georgescu, Stanicei si Popescu Buzau.

Avocatilor din provincie, care s'au înscris telegrafic, li s'au facut noaptea perchezitii în casa si li s'a pus în vedere ca, daca vor parasi orasul, vor fi arestati si trimisi în lagar.

în fine, cu foarte multa greutate, au putut patrunde la proces, în momentul în care a început apararea, n'au mai fost admisi. Mesele erau goale de astadata.

în afara de cei sapte avocati hotarîti sa vorbeasca, restul n'a mai putut intra.

în timp ce rechizitoriul Procurorului facut de altii si numai citit de el, a fost tras imediat în editii speciale, din ordin, sub amenintarea suspendarii ziarelor si citit la radio în întregime, cuvântul apararii a fost ascultat de Consiliu într'o sala goala si nu s'a bucurat în presa decât de 3-4 rânduri.

Apararea a fost impecabila.

Horia Cosmovici, Hentescu, Radovici, Lizeta Gheorghiu, Iaco-bescu, Ranetescu, Caracas, toata admiratia mea pentru voi, iubiti prieteni. Si pentru toti ceilalti ce ati fost nedeslipiti de mine, ce ati muncit, ati alergat, v'ati sbatut si ati tremurat asteptând dreptatea.

La ultimul cuvânt am spus:

«Onorat Tribunal, aveti în mâinile dvs. nu viata mea, pe care o dau bucuros, cionoareaîntregeitinerimiaRomâniei. Cred în Justitia militara a Tarii mele.»

Tribunalul avea deci sa raspunda la trei chestiuni:

1. Detinere si publicare de acte secrete, încadrat în art. 190-191.

Ori s'a dovedit pâna la evidenta, ca ordinele, cele 6, aveau un caracter politic. Erau simple ordine de urmarire, politienesti, a membrilor organizatiei mele. Ca ele nu atingeau întru nimic «Siguranta Statului». Ca asemenea ordine, au fost citite în Parlament, au fost publicate în ziare, ca oamenii politici aveau asemenea ordine. Domnul Maniu, într'un singur an, a declarat, ca a avut 16, pe care le-a publicat într'un memoriu.

Însfârsit, ca art. 190-191 se afla în capitolul «Crime contra sigurantei exterioare a Statului» si ca cuvântul «siguranta Statului» din art. 190 se refera la siguranta exterioara, ca nu se pot încadra acele ordine în crima de «tradare». , 2. Tribunalul avea sa raspunda la o a doua chestiune:

Am luat legatura cu un Stat strain, pentru a primi ajutoare si instructiuni în scopul de a declansa revolutia sociala. Afirmatie bazata pe o scrisoare falsa, care nu-mi apartine.

Se descopere autorul scrisorii. Sunt acuzatii ofensatoare si de rea credinta (art. 209).

3. însfârsit Tribunalul avea sa raspunda la crima de înarmare a populatiei, în scopul de a face razboiu civil, lovitura de stat etc. (art. 210).

Ori, am dovedit cu principii, fapte, acte si martori, ca nici nu ne-a trecut prin gând vreodata sa declansem un razboiu civil. Dar nu numai atât: nici macar sa facem o turburare cât de mica. Primejdia dela Rasarit pândindu-ne fiecare greseala, fiecare pas.

Si totusi Tribunalul, fara a avea nicio dovada, nici cea mai mica dovada, a raspuns afirmativ la toate întrebarile, condamnându-ma la 10 ani munca silnica. \

O mare nedreptate!

Primeasca Dumnezeu si suferinta mea, spre binele, spre înflorirea Neamului nostru.

Durere lânga durere, chin lânga chin, suferinta lânga suferinta, rana lânga rana, pe trupuri si în suflet, mormânt lânga mormânt, asa vom învinge...

Vineri, 3 Iunie.

Continuarea notelor dela proces. Campania de ura.

Nu stiu daca a existat vreodata, în viata publica a României, un om care sa fi fost atacat cu atâta înversunare, patima si rea credinta de întreaga presa si de toate cluburile iudeo-politicianiste, asa cum am fost eu dela arestarea mea, în tot timpul instructiei, în scopul de a pregati condamnarea, în fata opiniei publice.

N'a fost nimeni, în tot trecutul politic românesc, asupra nimanui nu s'a concentrat atâta ura. Nimeni n'a fost lovit ca mine fara a avea posibilitatea sa ma apar, fara ca cineva sa ma poata apara.

«Buna Vestire» si «Cuvântul» au fost lovite din primul ceas, sus-pendându-se aparitia lor.

Nae lonescu e si el în lagar.

Celelalte ataca cu înversunare, unele din tactica, altele din ordin.

Atacurile erau comunicate oficiale ale Ministerului de Interne.

Cine ar fi refuzat sa le publice sau ar fi îndraznit sa le discute, necum sa le contrazica, era suspendat.

S'au distins în atacuri pline de miselie, Curentul, Neamul Românesc si Capitala: Seicaru, lorga si Titeanu.

Condamnarea Bisericii.

Nu stiu daca ar trebui sa numesc astfel discursul catre tineret al Patriarhului Miron Cristea, în care acesta condamna în cuvinte grele Miscarea legionara a tineretului. Biserica ortodoxa ia atitudine fatis ostila tinerimii românesti.

E dureros, e extrem de dureros!...

Sa lupti pentru Biserica Patriei tale, la marginea lumei crestine.

Focul care arde bisericile de alaturi, îsi întinde para pâna la noi.

Luptam, jertfim, cadem, ne tâsneste sângele din piepturi, sa ne aparam bisericile... si Biserica ne condamna ca «periculosi Neamului», ca «rataciti, ca straini de Neam».

Ce tragedie în sufletele noastre!

Un mic exemplu, pentru a prinde nuanta acestei tragedii.

Un copil care nu si-a vazut de mult pe tatal sau, se repede la el sa-l îmbratiseze. Când copilul se apropie, tatal îl priveste rece si-1 loveste cu palma peste gura, scotându-i doi dinti.

Nu va puteti imagina zdruncinul sufletesc, tragedia din sufletul copilului, în fata acestei neasteptate lovituri.

Dezamagirea, rusinea, durerea fizica, raspunsul la cea mai curata dragoste, durerea morala, nu stii care mai mult, dar toate la un loc strivesc o inima de copil.

«Biserica parinteasca», «Biserica strabuna» ne loveste.

Patriarhul e si Prim ministru, în numele caruia se fac toate, dela care ne vin în fiecare zi atâtea chinuri.

Doamne, Doamne, ce tragedie! Si la ce chinuri ne pui sarmanul suflet.

Ce framântare în piepturile a zeci de mii de tineri, tarani, muncitori, studenti!

Sâmbata, 4 Iunie.

Azi m'am uitat în oglinda si am vazut, pentru prima data, peste zece fire de par alb în barba, albe ca zapada. Deasemenea în cap.

Luni, 6 Iunie.

Din alte hrube aud în fiecare seara cântând:
«Cu noi este Dumnezeu,

întelegeti Neamuri si va plecati.»

Si apoi pe rând toate cântecele legionare. E plina închisoarea de legionari. Ei stau împreuna, cred, în grupuri de câte 20 în fiecare înca pere. Ziua sunt liberi. Eu nu-i pot vedea.

Am auzit ca sunt printre ei Livezeanu, Tâlnaru, Gheorghiescu.

Numarul lor trece de o suta. Sunt în proportii egale, studenti, muncitori si tarani. Acestia din urma, din judetul Ilfov, dar mai ales din judetul Vlasca. Inginerii dela Brasov. Atâta am putut afla, deoarece din nicio parte nimeni nu are voe sa-mi comunice ceva sau sa vorbeasca cu mine.

Acum ma scoate în fiecare dimineata si dupa masa, la început câte o ora, acum trece si peste o ora. M'am refacut, ma simt mai bine, desi ma supara mereu o durere surda în partea de jos a sirei spinarii.

în fiecare Joi si Duminica îmi vin de acasa mama, sotia, fata ma-mii si câte odata si avocatii.

De mâncare am suficient si chiar prea mult.

Astept aprobarea pentru o masina de spirt, ca sa-mi încalzesc ceva, sa-mi fierb oua, sa-mi fac ceaiu.

Toata ziua stau singur si vorbesc pe rând cu cei ce au murit dintre noi. îi vad cum erau vii si stau lânga mine. Merg alaturi prin camera, stau pe scândurile acestea.

Cei mai multi au trecut prin Jilava: Mota, Marin, Ciumetti, Dl. General. Dl. Hristache.

Totdeauna stau toti lânga mine, când ma rog, se roaga si ei.

Acum citesc Evangheliile dela capat si peste timpul lung, dincolo de 2000 de ani, Îl vad pe Domnul nostru Iisus Christos, descris din Evanghelie, ca si cum ar fi la zece pasi de mine, îi vad îmbracamintea, îl vad cum paseste rar înaintea apostolilor, cum ridica bratul, cum vorbeste cu ei, cum binecuvinteaza lumea, îl vad cum a cazut jos si se roaga: «Doamne, f a sa treaca paharul acesta dela mine, daca este cu putinta»...

îl vad cum L-au prins si cum îl duc legat spre Ana si Caiafa. Ce trebuie sa fi fost în sufletul lui atunci, în drumul acela?

Ce dureri, ce griji, ce amenintari coplesitoare îi fulgerau pe dinainte!

Ce urias examen trebuia sa dea!

îl vad cum îl bat, cum îl lovesc în fata, la interogatoriul luat în noaptea aceea de catre farisei si carturari, mai marii zilelor de atunci.

Cum cauta sa-L încurce cu tot felul de întrebari si El tace si se uita la fiecare din jurul lui. Se uita în ochii lor, poate va gasi vreun sprijin la vreunul din ei. în nenorocirile lui, omul se leaga de doi ochi prietenesti. O privire calda, prieteneasca, întelegatoare, îi da sperante, puteri.

Nimic ... pretutindeni ochi de fiara, plini de ura, de viclenie, de pofta de a chinui.

Atunci II vad cum scârbit, îsi lasa ochii în pamânt...

Marti, 7 Iunie.

«Toti L-au osândit sa fie pedepsit cu moartea» (Marcu 14-64) ... «Dupa ce au legat pe Iisus, L-au dus si L-au dat în mâinile lui Pilat» (Marcu 15. 1.).

Si rasuna în inima Lui aceeasi rugaciune din gradina Ghetsema-ni: «Doamne, daca se poate, fa sa treaca paharul acesta dela mine.»

O nadejde I se aprinde în suflet: Poate Pilat îl va gasi nevinovat...

în adevar, simte lupta dintre Pilat si farisei. La urma, fariseii înving.

înca o nadejde spulberata. Pe fata coplesita de durere, de oboseala, o noua raza apare:

«Sunt Pastile. E obiceiul sa se elibereze condamnatul la moarte.»

«Pilat se va adresa poporului. Poporul e desigur cu mine si va cere eliberarea mea. I-am facut bine. Am vindecat pe atâtia... Nu se poate sa nu fie, afara, în multime, macar câtiva din acei vindecati de mine, caci toti au auzit ca sunt prins. Desigur au venit. Multimea e cu mine.»

Si-i trec pe dinaintea ochilor clipele de acum o saptamâna, ale intrarii în Ierusalim. Toata multimea L-a primit cu crengi înflorite, îngenunchind înaintea Lui.

«Cei mai multi din norod îsi asterneau pe cale vestmintele, altii taiau ramuri de copaci si le presarau pe cale.»

«Iar multimile care mergeau înaintea lui Iisus si cele ce veneau în urma strigau: Osana, fiul lui David!»

«Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului. Osana, întru cei de sus.» (Matei, 21, 8-9.)

Dar cei ce se tineau cu miile dupa mine, la predici! Si ochii I se luminau. Daca Pilat se hotaraste sa ceara poporului eliberarea sa, e salvat!

Greutatea este sa se hotarasca Pilat la aceasta. Însfârsit Pilat se hotaraste. Iese în balcon si striga poporului adunat: (Matei 27.17) «Pe care voiti sa vi-1 slobozesc? Pe Baraba sau pe lisus care se numeste Christos?»

lisus aude dinauntru întrebarea si i se pare un veac minutul în care asteapta raspunsul.

loan 18.40: «Atunci toti au strigat:

«Nu pe el, ci pe Baraba.» Si Baraba este un tâlhar.

«Dar ce sa fac cu lisus, ce se cheama Christos, caci nu-i gasesc
nicio vina?»

«Sa se rastigneasca! striga multimea.» (Matei, 27. 22.)

«Dar ce rau a facut?»

«Si mai vârtos strigau, zicând: Sa se rastigneasca» (Matei, 27,
23.)

Ei strigau în gura mare si cereau de zor sa fie rastignit. Si strigatele lor si ale preotilor celor mai de seama, au biruit.

lisus aude si I se întuneca privirile. Nu-I vine sa creada. Pare ca si judecata îl paraseste.

E scos afara în brânci... Multimea striga; dar El nu mai vede pe nimeni si nu mai aude nimic ... Acum El nu mai are puteri. Minuni nu mai f ace, caci în momentul în care a fost prins, Dumnezeu I-a ridicat puterile si L-a lasat om ca mine, ca noi toti.

Pentruca sa sufere ca om. Adica suferinta Lui sa fie maxima: numai asa va avea puterea rascumpararii, a rascumpararii noianului de pacate depana atunci si de atunci încoace, pâna la noi si pâna la sfârsitul lumii.

Daca ar fi ramas Dumnezeu, n'ar fi suferit. Neexistând suferinta, cu ce s'ar fi rascumparat pacatele lumii? Caci Mântuitorul pentru aceasta a fost trimis.

Deci, El a gândit, a suferit, a sperat pâna la ultimul moment, ca noi.

Pe El loviturile L-au durut ca si pe noi oamenii. Oboseala L-a
frânt ca si pe noi. Toate ofensele, toate injuriile, toate nedreptatile
I-au strapuns inima ca si noua. \-

De sub ploaia acestor lovituri si ofense, care curgeau asupra capului Sau, neputincios în fata lor, a oftat omeneste, a oftat ca noi.

Iata cum îsi urca crucea, îl vad cum cade sub greutatea ei: caci madularele noastre omenesti sunt slabe si se încovoaie sub greutatea poverilor, îsi sterge fruntea de sudoare, în jurul Lui sunt numai fiare. Nimanui nu-i este mila. Nimeni nu plânge pentru El. Toti râd. Iata o mica mângâiere; este cineva care îi crede durerile. Doi ochi L-au înteles. O inima care bate la fel cu a Lui, în ceasul durerii supreme.

«în urma, dupa El, veneau doua femei si norod, care plângeau.» (Luca 23,33.)

«Când au ajuns la locul numit Capatâna, L-au rastignit acolo pe El si pe facatorii de rele, unul dea dreapta si altul dea stânga.» El n'a fost un atlet ca sa reziste, sa se împotriveasca, sa se lupte pâna la do-borîre.

îl vad slab, uscat si blajin, îsi întinde mâna slaba si sleita de puteri pe lemn, si spune calailor sai :

«Bateti» ... Vai! Sunt momente, care, fiecare, par un veac. Ei i-o apuca. Iata cuiul. Simte prima atingere a lui de mâna palida. Oh! Prima lovitura. A doua. îsi simte bratul tintuit pe cruce. Dureri grozave îi strapung tot trupul. Ar racni, dar n'are putere nici pentru aceasta. Geme!

La fel cu mâna cealalta. I-o întinde, ca sa I-o potriveasca bine, caci El sta strapuns de durere si-I tremura si carnea si oasele toate. Acum prin fluerile picioarelor: iata cuiuL Se aud loviturile ciocanului, una dupa alta. Fiecare îl cutremura, îi strapung creerii.

Într'un târziu un glas pierdut: «Mi-e sete» (loan 19, 28). ... «Era cam la ceasul al saselea. Si s'a facut întuneric peste tot.

Soarele s'a întunecat si catapeteasma templului s'a rupt în doua. Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai parasit? (Matei 15, 46).

Si apoi: «Tata, în mâinile Tale îmi încredintez Duhul» (Luca 23, 46).

Iar eu, în genunchi, la picioarele acestei cruci, de pe care, din trupul de om a plecat la Dumnezeu sufletul Fiului Sau, ma închin: «Tatal nostru, carele esti în ceruri, sfinteasca-se numele Tau. Vie împaratia Ta, faca-se voia Ta, precum în cer asa si pe pamânt; pâinea noastra cea de toate zilele, da-ne-o noua astazi si ne iarta noua gresalele noastre, precum iertam si noi gresitilor nostri; si nu ne duce pe noi în ispita ci ne mântuieste de cel rau. Amin.»

Si catre sufletul care s'a ridicat, deasemenea: «Adu-Ti aminte de toti ai mei. Primeste-i sub scutul Tau. larta-i si odihneste-i. Da-le putere celor vii si biruinta asupra celor potrivnici, spre înflorirea României crestine, legionare si apropierea de Tine, Doamne, al Neamului nostru românesc, întru nadejdea învierii Lui. Amin.»

Hristos a înviat.

«A înviat a treia zi din groapa. L'am vazut.»

«Nu cred», a zis Toma.

Si a venit în mijlocul lor lisus. L-a chemat pe Toma si i-a zis:

Adu-ti degetul încoace si uita-te la mâinile Mele, si adu-ti mâ
na si pune-o în coasta Mea» (loan 20, 27).

«Domnul meu si Dumnezeul meu» (loan 20,28) a strigat To
ma, dupa ce a cercetat mâinile Sale, coasta strapunsa si mâinile Mân
tuitorului.

A înviat Hristos, sadind peste toata lumea, pâna la sfârsitul vremii, speranta, nadejdea, ca niciodata nu vom pieri sub piatra nedreptatilor, oricât de greu ar fi asezata peste firavele noastre trupuri.

Vom învia, vom birui.

A înviat Hristos, sadind nadejdea învierii din morti; ca viata noastra nu se termina aici, la acesti asa de trecatori 60-70 ani; ca se prelungeste dincolo; ca ne vom întâlni iar cu cei dragi ai nostri si nu ne vom mai desparti niciodata.

Ca vom învia din morti în numele lui Hristos si numai prin Hristos, adica în afara de credinta în Hristos nimeni nu va învia si nu va fi mântuit.

Joi, 9 Iunie.

în fiecare noapte visam. Niciodata n'am visat asa de mult ca acum. Asta-noapte am visat o lupta care se dadea

la Predeal în trei sectoare: Unul la «pompa», altul pe panta orasului care urca pe Fitifoi, deasupra cazarmii, al treilea era sub comanda mea, între vila Stelian Popescu si Hotel Palace, pâna spre linia ferata cu directia gara. Nu se trageau focuri de arma. Lupta era corp la corp. Sectorul meu a dat inamicul peste cap fulgerator si I-a împins dincolo de gara, punându-1 în debandada. Celelalte doua sectoare, cu oarecare greutati au razbit. La «pompa» am intervenit în ultimul moment cu ai mei. Inamicul era însa respins când am ajuns.

Am fost si pe Fitifoi si ochiam cu un tun, care semana mai mult cu un aruncator de bombe «Aasen». Dar n'am tras. Dintre cei ce erau cu mine, îmi reamintesc bine pe Bordeianu si Miluta Popovici; pe ceilalti i-am uitat.

Am adormit din nou.

în fata unei case, la o masa rotunda cu fata de masa alba, am visat ca eram eu, tatal meu si înca cineva; pe masa era o singura ceasca, plina cu cafea neagra, în dreapta mea era o vale mare, la câtiva metri de noi, iar în fata deasupra noastra, drept în sus se ridica un deal mare, lu-tos si pietros ...

La un moment dat au început sa se surpe de sus bucati mari si sa cada la vale. A cazut si un pom verde care era acolo. Apoi au început sa cada pe masa noastra. Ne-am ridicat si am fugit spre stânga.

Tatal meu mi-a spus: «Bea-ti cafeaua.» Eu m'am apropiat de masa, dar chiar atunci a cazut în mijlocul mesei, peste cafea, o bucata de pamânt ce ardea. M'am retras si a început sa cada pamânt amestecat cu cenuse si cu taciuni... Femeile din casa au iesit sa-si strânga lucrurile, vazându-se în focul acesta.

Eu am vazut geamantanul tatalui meu si m'am repezit deasupra mormanului sa-l iau. Când am ajuns acolo, o femeie se aplecase deasupra geamantanului si a acoperit-o asa pamântul si cenusa care cadeau, încât i se vedeau numai picioarele. Era mama mea. Am scos-o si am ridicat-o pe umeri, iar cu stânga am apucat gemantanul si l-am luat. Si coboram. S'a repezit tatal meu sa-mi ajute, strigând: «Saraca, saraca.» M'am trezit.

Am adormit din nou. Am visat-o dormind în pat, pe sotia mea si pe Nicoleta ...

Iesind pe strada, i-am vazut pe Smaradescu si Horodniceanu si-i întrebam: «unde este Nicoleta», caci se sculase si plecase dela noi si vream s'o vad. Am cautat-o într'un loc, dar nu era. Am cautat-o mult, si am gasit-o cu mama ei, într'o casa saraca. Si s'a facut ziua.

Vineri, 10 Iunie.

Astazi dimineata a zburat primul pui de vrabioara din cuibul dela geamul meu ... Câta emotie, cât tremur pe el... Primii pasi si primul zbor în viata. Câta grije, câta bucurie pe mama lui! E plina bolta de chemarile ei, de îndemnurile ei. Numai ciripit. Mergi cu bine dragul meu, în sfânta libertate.

De câteva zile pe aici, prin celula, umbla o lacusta verde. Când ma culc, se apropie de asternutul meu. Aseara voia sa se aseze pe cap. Am încercat s'o alung. Ea s'a speriat, a facut un salt si a disparut. Azi dimineata am gasit-o turtita sub rogojina. Am ridicat-o si am îngrijit-o timp de o ora. I-am dat apa, peste care am pus praf de zahar. A baut. S'a refacut si a zburat afara.

Pe la ora l am fost chemat sus la cancelarie. O ancheta. Capitanul Taraneanu, dela Consiliul de Razboiu, a venit sa cerceteze daca am trimis eu, din închisoare, un manifest prin care îndemnam oamenii mei la «razbunare».

Era «apocrif» bineînteles.

Am dat o declaratie în acest sens. Cum vin pe capul meu tot felul de uneltiri?

Condamnat pentru o scrisoare care nu e mea. Acum vine alta.

Cred însa ca s'a convins si procurorul ca e ceva neserios.

Asta noapte, spre dimineata, am visat ca eram într'o sala plina de oameni. Asa de plina ca nu mai puteam

rasufla. S'au deschis geamurile, începea procesul meu în recurs ... lacobescu spunea ca va vorbi doua ore. M'am trezit.

Am adormit din nou. M'am visat calatorind într'un tren cu mama, sotia, fata si Silvia. Trenul se apleca asa de tare spre prapastie,

încât credeam ca se va rasturna. Atunci am sarit jos, caci mergea încet si am pus umarul. Ceilalti au facut la fel... A deraiat depe linie, dar nu s'a dus în prapastie.

Luni, 13 Iunie.

Toata noaptea n'am dormit. Cred ca ma dor plamânii în partea de sus, în dreptul omoplatilor. Simt în ambele parti o durere slaba si o caldura permanenta. O sa chem doctorul.

Greu o sa urc muntele acesta ...

Dupa masa, au fost avocatii la mine, caci la 15, Miercuri, este recursul meu la Casatia Militara.

Ei cred ca se va amâna cel putin 15 zile, pentruca asa e uzul. Se depun noi motive de casare si se da un nou termen. ' Am studiat cu ei motivele; sunt principale:

Nu mi s'au adus martorii de fapt, oamenii dela Ciuc, acei cu care am lucrat eu. Niciunul.

Am fost condamnat pentru o scrisoare care nu-mi apartinea. S'a gasit autorul ei, care a dat o alta scrisoare, prin care afirma ca e a lui si ca continut si ca scris. Deci s'a gasit autorul scrisorii.

încadrarea gresita. Am fost încadrat la crima contra sigurantei exterioare a Statului, la tradare, aplicându-mi-se o pedeapsa uriase. Ordinile nu intereseaza siguranta exterioara a Statului, caci nu sunt o primejdie venind dela o putere din afara, care sa atinga:

Integritatea teritoriului.

Independenta.

Suveranitatea.

4. Nu exista macar nicio dovada, de vreun fel, ca as fi vrut sa pro voc razboiu civil, se spune de depozite de munitii, dar nu se arata niciunul. Unde e, ce contine, la cine s'a gasit?

Sunt condamnat pe simple afirmatii.

E ceva unic în analele proceselor, juridic si procedural.

Marti, 14 Iunie.

Astazi a fost Lizeta Gheorghiu. Ceilalti studiaza.

I-am încredintat cu aceasta ocazie un mic testament familiar, pe care l-am facut azi aici în celula la mine.

Pe mâine recursul.

Astazi am terminat de citit «Epistolele Sfântului Apostol Pavel». Am ramas profund impresionat. Marturisesc ca pâna acum citisem numai unele din ele si fara a le aprofunda suficient. Voi scrie mai târziu, caci merita un întreg studiu.

Noaptea aceasta l-am visat pe Gârneata. Se plângea ca a fost rau în tabara la Ciuc. Apoi l-am visat pe Tell. Era escortat. A fugit în casa la Ionica. La urma l-am visat pe Alecu Cantacuzino. Am vorbit cu el într'o casa, dar nu stiu unde.

Miercuri, 15 Iunie.

Când am terminat Evangheliile am înteles ca stau aici în închisoare din voia lui Dumnezeu; ca, desi n'am nicio vina sub latura juridica, El ma pedepseste pentru pacatele mele si-mi pune la încercare credinta mea. M'am linistit. A cazut linistea asupra zbuciumului meu din suflet, cum se lasa seara linistita la tara peste zbuciumul, zvârcolirile si încordarile lumii. Oameni, pasari, animale, copaci si ierburi, pamânt muncit si taiat de fiarele plugurilor, intra în repaos.

Caci tare am fost zbuciumat ...

Mult a mai suferit sarmana carne de pe mine. Nu cred sa fi îndurat vreodata mai mult ca acum.

«Credinta» si «Dragostea» nu mi le-am pierdut, dar am simtit ca la un moment dat mi s'a rupt firul nadejdei.

Chinuit fiziceste ca un câine (sunt pline hainele de suferinta, iata sunt acusi 60 de zile de când dorm îmbracat, pe scândura si pe rogojina aceasta. 60 de zile si 60 de nopti de când oasele mele sug, ca o sugatoare, umezeala care tâsneste din pereti si din pamânt).

De 60 de zile nu schimb nicio vorba cu nimeni, caci nimeni din cei de aici nu are voie sa vorbeasca cu mine. Si atacat în acelasi timp în fiinta mea morala, acuzat de tradare, declarat strain, ca nefiind român nici dupa tata, nici dupa mama, aratat ca dusman al Statului, coplesit de lovituri si legat cu mâinile la spate, adica neavând nicio posibilitate de aparare.

Cu inima strânsa la gândul suferintei, jignirilor, maltratarilor celorlalti ai mei, familie si camarazi. A m simtit ca mi s'a rupt unul din cele trei fire nevazute, care leaga pe crestin de Dumnezeu, nadejdea. Mi s'a facut negru înaintea ochilor. Simteam ca ma înec.

Dar mi l-am legat la loc, luptând zi de zi. Cum? Citind cele patru Evanghelii.. Când le-am terminat, am simtit ca am din nou cele trei fire si ca ele sunt bune: credinta, nadejdea si dragostea.

Si acum terminând de citit scrisorile Sf. Apostol Pavel, am desprins din ele, dovezi hotarîtoare despre existenta învierii si puterii Mântuitorului lisus Christos. M'a impresionat: 1. Sinceritatea si curatenia sufleteasca a Sf. Apostol; 2. Viata integral crestina, fara pata; 3. Primejdiile si suferintele prin care a trecut pentru Domnul; 4. Seninatatea si chiar bucuria cu care primea aceste suferinte; 5. Taria de

a mai încuraja si pe altii, ca sa nu se mai clatine în fata suferintelor si prigonirilor; 6. O dragoste sfânta de o înaltime zguduitoare pentru toti fratii crestini sau copiii lui duhovnicesti; 7. O râvna neînvinsa si rar cunoscuta printre apostolii unei credinte de a propovadui neîncetat pe Mântuitorul lisus, la toate neamurile; 8. Marea stiinta si întelepciune.

în fiecare scrisoare, aproape, începe:

«Eu întemnitatul, care ma gasesc în lanturi pentru credinta în Christos, Domnul nostru.»

Apoi scrie lui Timotei; «Sileste sa vii la mine curând» (II Timo-tei, 4, 9). îi era si lui dor sa vada pe cineva.

«Când vei veni, adu-mi mantaua.» îi era frig si lui ca si mie.

Însfârsit, cu cât patrundem mai mult în citirea scrisorilor, ajungem la concluzia:

— Ca nu suntem crestini, ca suntem departe de a fi crestini.
Cât de departe...

— Ca ne crestinam în forma, dar ca ne descrestinam în conti
nut.

— Ca omenirea a suferit acest proces de descrestinare dealun-
gul veacurilor pâna la noi, cu mici svâcniri spre adâncuri... Crestina-
rea în suprafata pare ca a preocupat mai mult lumea.

— Caracteristica timpului nostru:

Ne ocupam cu lupta dintre, noi si alti oameni, nu cu lupta dintre poruncile Duhului Sfânt si poftele firei noastre pamântesti.

Ne preocupam si ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva Diavolului si pacatului.

Toti oamenii mari ai lumii de ieri si de azi: Napoleon, Mussolini, Hitler, etc., sunt preocupati mai mult de aceste biruinte.

Miscarea legionara face exceptie, ocupându-se dar insuficient, si de biruinta crestina în om, în vederea mântuirii lui.

Insuficient!

Raspunderea unui conducator este foarte mare.

El nu trebuie sa delecteze ochii armatelor sale cu biruinti pamântesti, nepregatindu-le în acelasi timp pentru lupta decisiva, din care sufletul fiecaruia se poate încununa cu biruinta vesniciei sau cu înfrângerea vesnica.

— însfârsit, lipsa — cel putin la noi — a unei elite preotesti, care
sa fi pastrat focul sacru al vechilor crestini. Lipsa unei scoli de mare
înaltime si mare moralitate crestina.

Vineri dimineata, 17 Iunie.

Miercuri pe la cinci a venit sotia mea si cu mama ei. Mi-au spus ca procesul meu în recurs nu s'a amânat cum era uzul, ci se judeca dupa masa la 5, continuând în sedinta de noapte. Sotia mea mi-a spus ca au chemat-o la Legiunea de Jandarmi Baneasa, unde au tinut-o de dimineata pâna la ora l si jumatate, pentru ca sa-i spuna ca nu mai are voie sa intre acasa, la Casa Verde, ca Vineri sa vina sa-si împacheteze lucrurile, iar Duminica, cu carutele, sa le duca unde va sti.

Era neagra la fata de suparare. Sa-ti scoti lucrurile din cuibul tau. Unde sa le duci? Unde sa stai? Eu în închisoare, sotia mea fara niciun scut, aruncata pe drumuri, cu fata de mâna.

Câta lipsa de omenie!... Câta lipsa de bunacuviinta!

Stam toti trei si ne gândim: unde? unde?

Dau si eu câteva adrese, de încercare. N'avem atâtia bani ca sa putem plati o casa cu chirie...

I-am spus ca, daca mi se va respinge recursul, voiu fi dus de aici la Doftana.

Ea vrea sa vina cu fata, sa locuiasca în satul de lânga închisoare.

I-am spus ca am lasat la Lizeta Gheorghiu dispozitii testamentare si am început sa le schitez în câteva cuvinte continutul.

Ele plângeau, si sotia mea si mama ei; fata are abia patru ani, nu întelege nimic din toata tragedia acestor momente, când umbrele mortii încep sa bata peste gândurile unei familii.

Dupa cele 15 minute reglementare, au plecat.

Acum e Vineri dimineata, înca nu mi-a sosit raspunsul cu recursul.

Acasa la noi, la ora aceasta, sotia mea împacheteaza si-si plânge toate nenorocirile.

Dar nu se poate. O sa ne întoarcem înapoi.

Vineri seara, 17 Iunie.

Acum o jumatate de ora au venit avocatii la mine si mi-au spus ca s'a respins recursul meu la Casatia Militara. -

Erau cu totii tristi si abatuti.

Am stat cu ei vreo 15 minute. I-am întrebat cum s'au desfasurat dezbaterile. Mi-au spus în câteva cuvinte; ne-am despartit. M'am reîntors în celula mea, m'am asezat pe marginea patului meu de scân duri si m'am rugat lui Dumnezeu, spunând rugaciunea «Tatal nostru, Doamne fie' n voia Ta».

Duminica, 19 Iunie.

Astanoapte, pela ora 12 si jumatate, pe când ma munceam sa adorm, am auzit pasi apropiindu-se de celula mea. Zgomot de lacat si usa s'a deschis.

Era locotenentul de serviciu si cu primul gardian. Au venit sa ma anunte ca trebuie sa plec la Doftana. M'am sculat, m'am îmbracat repede, mi-am strâns lucrurile în doua geamantane si în patura, mi-am facut rugaciunea si am parasit, cu gândul aruncat în necunoscut, aceasta locuinta a suferintei si a chinurilor mele.

Ramâneti cu bine, sute de legionari, dragi camarazi, care îndurati între aceste ziduri.

Înconjurat de patru sentinele, am ajuns la cancelarie. Aici mi s'a facut o amanuntita perchezitie corporala. Am fost cautat prin buzunare, pipait cu atentie la guler, mâneci, corp, picioare; apoi a trebuit sa ma descalt si sa fiu cautat în ghete.

Cu aceeasi grije mi s'au cercetat si bagajele.

Am salutat pe Colonelul Brusescu, comandantul închisorii si pe ofiteri, care, în executarea serviciului lor, s'au purtat cu mine cu multa eleganta sufleteasca; un maior de jandarmi, un capitan, acelasi care m'a adus dela Predeal si apoi la Consiliul de Razboiu, în ochii caruia am putut citi un sentiment de compatimire pentru toate nenorocirile care se abateau peste mine, un sublocotenent, — fosta mea paza dela proces — deasemeni foarte delicat, un comisar de politie, m'au luat în primire.

M'am urcat într'o masina taxi, având în dreapta pe maior, pe scaunelul din fata pe capitan, iar lânga sofer un sergent instructor.

în fata noastra, la 30 m. mergea o alta masina cu politie, iar în urma un camion cu 30 de jandarmi...

Era ora doua noaptea. Afara e frumos. Pe cer se proecteaza lumina Capitalei, de care ne apropiem.

Iata, pe drumul acesta am fost acum doi ani, în sat la profesorul Dobre, unul din bunii mei comandanti legionari. Aici am oprit odata masina si am stat la masa. Si amintirile încep sa se depene...

Intram în Bucuresti. Cu cât ne apropiem de centru, cu atât îmi sunt mai cunoscute locurile.

Iata masina trece pe soseaua Stefan cel Mare, la câtiva metri de restaurantul pe care l-am avut la Obor. Ma uit, zaresc cladirea posomorita, fara frumoasele firme legionare, care o împodobeau cu doua luni în urma. Urmam drumul obisnuit pe care ma întorceam la Casa Verde.

Apoi în Piata Victoriei, o apucam la dreapta, pe soseaua Ploesti.

Alte amintiri!... E drumul pe care ma duceam adesea cu masina, condusa de credinciosul Ilarie, la Predeal, locul meu de recreatie.

Eram atunci cu sotia, cu fata, cu legionarii. Acum sunt sub paza si ma duc condamnat 10 ani, spre Doftana.

Pe sosea ajungem din urma un car cu fân, la care erau înjugati 6 perechi de boi frumosi. E semn bun. Ne apropiem de Ploesti. E trecut de trei. Puterea noptii începe sa scada si la orizont se arata înaintând cele dintâi patrule ale luminei.

Din când în când vorbesc cu maiorul si descoperim ca am facut împreuna scoala militara de infanterie, acum 20 ani la Botosani, el terminând cu vreo sase luni înaintea mea. Ne reamintim de timpurile acelea, de camarazi, de ofiteri.

Intram în Ploesti. Strabatem strazile tacute ale orasului. Lumea doarme. Iesim spre Câmpina. De dupa dealuri navaleste lumina. Capitanul din fata mea a atipit. Eu ma gândesc la zile mai bune. Rabdare pe drumul suferintei.

Merg înainte cu gândul înfipt în nadejde. Dupa o bucata de vreme, în stânga se deschide frumoasa si luminoasa, valea Prahovei. Apa curge linistita, strecurându-se printre nisipuri. Coborîm pentru a trece podul si a urca spre primele case ale Câmpinei. Femei cu coserci pline merg spre târgul Câmpinei.

Din centrul oraselului curat, apucam la dreapta. Dupa 2 km., în stânga si în dreapta noastra, se deschide plina de maretie, Valea Doftanei.

în fata noastra, pe un deal înalt, o cetate cu un aspect medieval.

E înconjurata numai cu verdeata, închisoarea Doftana, piatra condamnatilor la munca silnica, unde mergem.

E asa de frumos afara. O dimineata din acelea de rara frumusete, încarcata cu binecuvîntarea lui Dumnezeu.

Rasare soarele printre copacii de pe deal si revarsa lumina aurie peste verdele din jur, peste apa din vale.

Am ajuns. Ofiterii si jandarmii s'au dat jos. Au anuntat pe directorul închisorii. Eu mai ramân în masina. Functionarii, sculati din somn, se aduna unul câte unul.

Sunt condus în cancelarie. Director, subdirector, functionari, nu cunosc pe nimeni. Functionarii par oameni cumsecade. Directorul si subdirectorul distinsi.

Aceleasi formalitati ale unei perchezitii minutioase, dela buzunare si pâna la ghete. Este atâta umilinta în aceste perchezitii reglementare.

O suport cu resemnare.

Mi se aduce la cunostinta ca în închisoare nu este permisa culoarea verde. Mi se ia flanela verde, pe care o aveam pe mine si mi se permite sa îmbrac una alba în schimb. Mi se iau deasemeni niste mansete de lâna, tot verzi.

însfârsit, sunt condus înauntrul închisorii, cu înfatisare foarte îngrijita. In fund zaresc o bisericuta. Dumnezeu e nelipsit pretutindeni.

Pe mâna stânga, pe un coridor, drept înainte, o camera alba, de curând varuita, înalta, cu ferestruici sus de tot, de nu poti vedea prin ele. Cam de cinci metri lungime si 2,50 m. latime. Aceasta este noua mea celula în care va trebui sa stau.

In fund are un pat de fier, cu o saltea de paie, cu perna, cu patura. Pe jos e ciment si doua rogojini. O masuta de lemn si doua scaunele.

Mi se pune în vedere ca fiind condamnat definitiv la sase luni închisoare corectionala, voiu avea voie sa ies toata ziua în curtea din fata celulei. Dupa ce va trece prin Casatie si condamnarea la 10 ani, mi se va aplica regimul de munca silnica, care începe în primul an, închis toata ziua în celula, cu o singura ora pe zi afara.

Acum ma poate vizita familia odata la doua saptamâni, atunci odata la doua luni. Am voie sa scriu acasa odata pe saptamâna, acum. Când va veni condamnarea definitiva, odata pe luna.

Greu!... Greu de tot!... Dar ne vom supune fara murmur.

M'am întins pe pat. Sunt obosit. Si mi-e frig. Parca e tot asa de frig ca si la Jilava. Am adormit.

Ma trezesc într'un zgomot. Ma uit înjur. Un soarece se suise pe masa si începuse sa rontaie dintr'un pachetel cu mâncare. L-am alungat. Iar am atipit; iar m'a trezit. Am stat asa pâna la ora 12, sburându-mi gândurile departe.

Mi s'a adus de mâncare, bors cu carne. Am mâncat carnea si câteva linguri de bors.

M'am plimbat prin curte. Am reintrat în celula si am adormit pâna la 5. Am iesit iar prin curte. Masa de seara a fost bors fara carne. N'am pofta de mâncare.

Pe la 7 a fost inspectia D-lui Goranescu, subdirector general al închisorilor.

Seara, dupa închidere, a venit doctorul închisorii si m'a cercetat. O veste rea. M'a gasit cu plamânii la vârfuri si în partea de jos, la spate si în fata, prinsi.

Mi-a dat o reteta. Injectii de calciu, o alifie cu care sa ma ung si ceva pentru pofta de mâncare.

Sarmanii plamâni, nu mai pot de suferinta.

Dupa ce am fost atacat în fiinta mea morala, dupa ce am fost cu barbarie tratat din punct de vedere fizic, acum vine peste mine un al treilea atac: ma ataca microbii.

Dar Dumnezeu vede si va rasplati!